

Journal of Applied Tourism Research

2023, Vol. 4, No. 2, 87-98

ISSN: 2717-8951

TOURISM AS A PHENOMENON BRINGING LANGUAGES AND CULTURES TOGETHER

Oğuz ÇAM¹

Abstract

Tourism is an area where human relations are intense and it is affected by social events. Tourists are highly valued in tourism. Events and activities carried out within the scope of tourism are shaped according to the wishes and needs of the tourists. Language and cultural elements also have an important effect on the shaping of tourists' behavior. Adequate and effective language use is important for tourists. Culture, as another issue that is considered important by tourists, has a significant place in the tourism phenomenon. It is expected that some sociological and cultural gains will be achieved with the tourism-oriented concentration on language and cultural elements that are important in the touristic sense and create interactions. Language and culture elements are of great importance in human life and they have a high level of impact on human life. The field of tourism also takes its share from these effects. The main purpose of this study is to evaluate the phenomenon of tourism in the interaction of language and culture concepts. It is thought that the study will provide a benefit to the tourism literature. The work is in the traditional review format. Within the scope of the study, it is not desired to include intense details, but to convey general information to the reader.

Keywords:

Language,
Culture,
Tourism,
Tourist, Human

Article History:

Received:
16 May 2023
Accepted:
30 Dec 2023

DİL VE KÜLTÜRLERİ BULUŞTURAN BİR OLGU OLARAK TURİZM

Özet

Turizm, insan ilişkilerinin yoğun olduğu bir alandır ve toplumsal olaylardan etkilenmektedir. Turizmde turistlere yüksek seviyede değer verilmektedir. Turizm kapsamında gerçekleştirilen faaliyet ve etkinlikler turistlerin istek ve gereksinimlerine göre biçimlendirilmektedir. Dil ve kültür öğeleri de turistlerin davranışlarının biçim kazanmasında önemli etkisi sahibidir. Turistler açısından yeterli ve etkili dil kullanımı önemlidir. Kültür de turistler tarafından önemsenen diğer bir konu olarak turizm olgusu içerisinde kendine kayda değer bir yer edinmektedir. Turistik anlamda önem arz eden ve etkileşimler oluşturan dil ve kültür öğelerine turizm odaklı yoğunlaşılmasıyla birlikte birtakım sosyolojik ve kültürel kazanımların elde edilmesi beklenmektedir. Dil ve kültür öğelerinin insan hayatındaki önemi büyüktür ve insanın hayatına yüksek düzeyde etkileri söz konusudur. Turizm alanı da bu etkilerden üzerine düşen payı almaktadır. Bu çalışmanın esas amacı, turizm olgusunu dil ve kültür kavramları etkileşiminde değerlendirmektir. Çalışmanın, turizm alanyazınına bir yarar sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışma, geleneksel derleme biçimindedir. Çalışma kapsamında yoğun ayrıntıya yer vermek istenmeyip, genel bilgilerin okuyucuya aktarılması istenmektedir.

Anahtar

Kelimeler:
Dil,
Kültür, Turizm,
Turist,
İnsan

Makale

Geçmişi:
Alınan tarih:
16 Mayıs 2023
Kabul tarihi:
30 Aralık 2023

¹ ORCID: 0000-0003-3222-3367, Kastamonu Üniversitesi, oguzcam911@gmail.com

1. Giriş

İnsanlar varoluş zamanlarından itibaren kendilerini ifade etme gereği hissetmişlerdir. Bu gerek, insanların diğer gereksinimleri gibi yüksek derecede önemli olarak görülmektedir. Çünkü insanlar birer sosyal varlık olarak varlıklarını devam ettirebilmek için iletişim kurmak ve kurdukları iletişimi de geliştirmek durumundadırlar. Bu hal, insanların hayatlarını idame ettirebilmeleri için uyum sağlamaları gereken hayat şartlarından biri olarak görülmekte ve insani istek ve ihtiyaçların yerine getirilmesi noktasında da gerekli ve kayda değer görülen bir unsur olarak ön plana çıkmaktadır. İnsanlar kendilerini; sözlü, yazılı, görsel, beden dili yoluyla vb. şekillerde ifade etmek isteyebilmektedirler. Bu ifade etme şekillerinden ise sözlü ifade etme şeklinin diğer ifade etme şekillerine göre bir adım ön plana çıktığı düşünülmektedir. Sözlü iletişimde önemli olan husus, konuşulan dilin niteliklerine hâkim olmak, etkili ve güzel bir biçimde konuşmak özellikle de kelimeleri yuvarlamayarak tane tane ve tartarak konuşmaktır.

Konuşma diline önemli oranda bir yansıması bulunan bir öge vardır. Bu öge kültürdür. Kültür, insanların dünü, bugünü ve yarınlarını sarıp kuşatan ve biçim kazandıran bir ögedir. Kültür, konuşma dilini önemli derecede etkilemektedir. Zira bir toplumun kültürel yapısı iletişim kanallarının, araçlarının, şekillerinin nasıl ve ne şekilde değerlendirilmesine ilişkin birtakım bilgilere kaynaklık etmekte ve bu bilgilerin şekillenmesine de bir yol göstermektedir. Kültürünü yitiren bir toplumun hayat içerisinde sosyolojik açıdan büyük zorluklar yaşayacağı düşünülmektedir. Bundan dolayı da toplumların sahip olduğu kültürü yitirmemesi önem taşımaktadır.

İnsanların genel olarak yaşantılarını önemli derecede etkileyen dil ve kültür kavramları geçmişten bugüne kadar önemini muhafaza etmiştir ve gelecek zamanlarda da önemini muhafaza etmeyi sürdüreceği düşünülmektedir. İnsanların kendilerini ifade etme araçlarından biri dil konuşmaktır. Dil, hem kültürü etkilemekte hem de kültürden etkilenmektedir. Kültür de, insanların hayatlarında kendine özel ve derin bir yer edinmiştir ve önemli etkileri vardır.

Dil ve kültür kavramlarının yoğun olarak etkilediği çeşitli sektörler vardır. Turizm de bu sektörlerden biridir. Turizm, emek yoğun bir sektördür. Turizmde insanlar arası ilişkilere büyük oranda değer verilmektedir. Dil ve kültür kavramlarının da insanlar arası ilişkilerde önemli bir rol oynadığı göz önüne alındığında bu kavramların turistik açıdan da ele alınmasında bir fayda görülmektedir.

Bu çalışmanın esas amacı, turizm olgusunu dil ve kültür kavramları etkileşiminde değerlendirmektir. Çalışma, geleneksel derleme biçimindedir. Çalışma kapsamında yoğun ayrıntıya yer verilmek istenmeyip genel bilgilerin okuyucuya aktarılması istenmektedir.

2. Dil

Dil, iletişim aracıdır. Bu da dilin fonksiyonellik bakımından en kayda değer tarafıdır. Kişi, iletişimi her ne denli simge, işaret veya jest ve mimikler ile yapabilmekte olsa da temel olarak sözlü bir biçimde yapmaktadır. Dolayısıyla dilin sözlü olması, onun kayda değer niteliklerindedir (Baba, 2020: 98). Kişinin fikir ve duygularını belirtebilmesi dil ile gerçekleşir. Bu dil sözel olabileceği gibi sözel olmayan vücut dili, jestler, mimikler şeklinde de olabilir. Çoğunlukla vücut dili, mimik gibi sözel olmayan sözsüz dil şekilleri sözlü anlatıma eşlik eder. İnsan konuşurken vücut dili ve mimikler ifade ettiklerini kuvvetlendirmekte veya tam zıttı zayıflatmaktadır. Sözel ve sözsüz dil her ne denli uyum içerisinde olması gerekse de bunun kimi zaman gerçekleşmediği haller de söz konusu olabilmektedir. İnsan doğruyu ifade etmediğinde veya ifade etmek istediğini söyleyemediğinde kimi zaman bunları istemsiz olarak vücut dili ve mimikleri ile de anlatabilmektedir (Adair, 2006; Baltaş ve Baltaş, 2010; Erdem, 2009; Schulz von Thun, 1981; Uzuntaş, 2013).

Dil, kişinin kaderidir. Bir dil geliştirmeyen toplum yoktur. Araştırmacılar tarafından sadece buna bakılarak dahi dilin kişiye ait bir içgüdü olduğu öne sürülebilmektedir. Bugün dillerin din, kimlik, eğitim, beyin, iletişim şekli, edebiyat ve diğer kültür olguları ile içli dışlı olduğu gözlemlenmektedir. Kişinin olduğu her alanda dil de vardır (Kerimoğlu, 2014).

Kişi düşünce, duygu, deneyim, bilgi ve becerilerini dil sayesinde dışa aktarır. Dil, iletişim araçlarından biri olması sebebiyle kişiler var olduğu zaman içinde kendi aralarında iletişim kurmak amacıyla dili kullanabilirler. İletişim kurulurken dil kadar dilin doğru, tutarlı ve düzgün bir biçimde kullanılması da önem arz etmektedir. Dolayısıyla kişilerin kendi aralarında fikirlerini paylaşırken dili tutarlı ve doğru kullanmaları gerekmektedir (Baba, 2020: 96).

İnsanlığın milyonlarca senelik gelişimine bakıldığında “Dilden daha büyük bir buluş var mıdır?” sorusunu evet olarak yanıtlamak kolay değildir. İnsanlığın bugünkü gelişimlerinin odak noktasında dil bulunmaktadır. Gelişimler bilgi ile mümkündür. Bilgiyi ortaya koymak ve paylaşmak da dil olmadan imkânsızdır (Kerimoğlu, 2014: 1).

Dil, kültürün parçasıdır. Bir dilden diğerine gerçekleştirilen aktarımlarda birtakım zorluklarla karşılaşmaktadır. Bununla beraber dilde herhangi bir engel oluşmadığı vakit dahi birtakım şeylerin diğer kültürdeki kişilere aktarılması ya da o kişiler tarafından anlaşılması oldukça zor, belki de olanaksızdır. Sözcüklerin dildeki sözlük ya da işaret manaları birbirine tıpkı uyabilir ancak farklı kültürlerde aynı sözcüklerin uyandırdığı duygusal manalar çok farklı olabilir (Güngör, 1980: 9).

Dil, hem kültürü oluşturmakta hem de kültürü geliştirmektedir. Dil çoğunlukla hem sosyalleşmeyi hem de sosyalleşmeyle beraber tarihi devamlılığı sağlamakla kişinin varlığını noksansız bir biçimde olanaklı kılmaktadır. Ortak dil konuşan bir toplumun mensubu olan kişi, belirli bir kültürün de mensubu durumundadır. Kişinin ağzından çıkan her kelimenin, dil ile ilişkisi olan kültür ortamını da canlı tutmada desteği bulunmaktadır (Eliot, 1981: 55; Uygur, 1996: 19-20; Yazoğlu, 2005: 139).

Kişinin simgesel düşünme kapasitesinin bir ürünü olan dil, iletişim aracı olarak en kayda değer kültür ögesidir. Bir milleti meydana getiren kişiler düşünce, duygu ve hayallerini dil ile belirtmektedirler. Dil, kişinin manevi varlığını hem en etkin şekilde ifade etmekte hem de kişinin manevi varlığını algılanabilir bir simgesel sistemle korumaktadır. Bu açıdan kişi zihninin özellikleri dili ortaya çıkarmaktadır ancak dilin simgesel sistemi, taşıdığı kültür birikimiyle kişi zihninin gelişiminde en önemli etkidir. Kişi zihninin ulaştığı muhakeme metotlarını, hayal ufuklarını ve duygu inceliklerini dil temsil etmektedir (Özakupınar, 1999; Yazoğlu, 2005).

Bir toplum dilini kaybettiğinde aynı sürede kültürel mirasının da birçoğunu kaybetmektedir. Dilin kaybolması istemli ya da istemsiz bir biçimde gerçekleşmesine karşın her daim bir çeşit baskı içermekte ve sıklıkla toplumsal kimlik kaybı ya da yenilgi simgesi olarak hissedilmektedir. Bu hal, bir grubun dilini yitirdiğinde her daim toplumsal kimliğini de yitirdiği manasına gelmemektedir. Örneğin; hem Man Adası'ndaki Manlar (Manx) hem de California'daki Çumaşlar (Chumash) ana dillerini kaybetmişlerdir lakin Manlar ya da Çumaşlar olarak kimliklerini kaybetmemişlerdir. Fakat dil, bir grubun kimliğinin kuvvetli bir simgesidir. Kişiler manevi, entelektüel ve kültürel hayatlarının büyük bir bölümünü dil aracılığıyla tecrübe etmektedirler. Bu tecrübeler; dualar, törenler, mitler, oratoryolar, şiir ve teknik kelime dağarcığından gündelik selamlaşmalara, konuşma stillerine, mizaha, vedalaşmalara, çocuklar ile konuşma yollarına ve alışkanlıklara, davranış ve duygulara kadar uzanmaktadır. Bir dil kaybolduğunda, şayet hiçbir ögesi korunmazsa - çeşitli kelime, ses ve gramerlerle - yeni dilde tekrardan biçimlenmektedir. Çoğu zaman adetler, bu süreçte ansızın kaybolmakta ve daha kuvvetli bir grubun kültürel alışkanlıkları onun yerini almaktadır. Bu nedenlerden ötürü

başkalarına nispeten toplumun kendi dilinin hayatta kalması oldukça kayda değerdir (Woodburry, 2017: 69).

3. Kültür

Çeçen'e (1996: 74) göre; kültür kelimesi, Latince köken olarak tarım anlamına gelen cultura kelimesinden ortaya çıkmıştır. Kişinin gözü, kulağı, eli, bilgisi altında yetiştirme, geliştirme, tertip etme, bilgilendirme, görgülendirme, noksanlarını tamamlama olan kültür, Türkçeye ekin olarak kazandırılmış bulunmaktadır (Aydın ve Erdal, 2009: 25; Çakır, 2010: 76; Çılgınoğlu ve Çam, 2021b: 143-144).

Kültür genel olarak bir milletin, bir halkın tarihi süresince oluşturduğu ve kuşaktan kuşağa aktarımını yaptığı maddi ve manevi tüm unsurlardır. Gıda, giyinme ve barınma gibi temel ihtiyaçların yerine getirilmesi amaçlı kullanılan araç-gereçler; uygulanan teknikler, fikirler, inançlar, geleneksel tecrübeler, dinsel öğretiler, sosyal tutumlar, siyasi düzen -kurumlar; davranış ve hayat biçimleri gibi sıralanabilen unsurların hepsi kültürü oluşturmaktadır (Çılgınoğlu ve Çam, 2021b; Sandıkçioğlu, 2016; Sevimli ve Sönmezdağ, 2017).

UNESCO tarafından organize edilen Dünya Kültür Politikaları Konferansı Sonuç Bildirgesi'nde bulunan kültür tanımlamasına göre; "En geniş anlamıyla kültür, bir toplumu ya da toplumsal bir grubu tanımlayan belirgin maddi, manevi, zihinsel ve duygusal özelliklerin bileşiminden oluşan bir bütün ve sadece bilim ve edebiyatı değil, aynı zamanda yaşam biçimlerini, insanın temel haklarını, değer yargılarını, geleneklerini ve inançlarını da kapsayan bir olgu"dur (Oğuz, 2011: 128; UNESCO, 1982).

Kültür, kişiyi hayvandan ayırt eden, yalnızca kişiye özgü bir niteliktir. Kültür, kişiler tarafından paylaşımı yapılan ve sonraki nesillere aktarılan simgeler sistemidir (Arslanoğlu, t.y.; Erdentuğ, 1981: 35).

Kültür, kişinin doğal varlığıdır. Kültür, kişinin yaşadığı her zaman ve her yerde sosyal konumu ne olursa olsun kişilik mekanizmaları aracılığıyla etrafa yansımaktadır (Condon, 1995: 56; Yazoğlu, 2005: 139).

Kültür; toplumu oluşturan kişilerin ortak hayat ve davranma biçimlerinin bütünüdür ve her toplumsal varlıkta bulunan bir unsurdur (Turan, 1990: 13'ten aktaran Sancak, 2018: 28). Kültür, toplum içi ve toplumlar arası ilişkilerin oluşmasında ve zamanla biçim kazanmasında önemli bir etkiye sahiptir.

Kültür, kişilerin öğrendiği bilgi, alışkanlık, beceri, sanat, gelenek ve görenekleri içinde ihtiva eden bir bileşimdir. Kültür; sosyaldır, öğrenilmektedir, devamlıdır, değişmektedir, idealleştiricidir, doyum vericidir, bütünleştiricidir (Güvenç, 2002: 101).

Özlem (2000: 198), kültüre ilişkin olarak iki hususun önemine değinmektedir; kişi yeryüzüne geldiği ve yetiştiği ulusal kültür ortamının etkisinde kaldığı kadar evrensel kültür ortamının da etkisinde kalmaktadır. İnsanoğlunun kendi kültüründen miras kalanlara yenilerini ilave ederek kültürünü zenginleştirdiğine vurgu yapan Özlem, kültürün belli başlı niteliklerinden birini Leibniz'in "Geçmişin yükünü taşımak ve geleceğe gebe olmak" şeklindeki sözleriyle ifade etmektedir. Bununla beraber kültür konseptini geçmişin mirası olarak kısıtlamanın kültür tutuculuğunu veya kültür gericiliğini de birlikteliğinde getireceği, özünde bu konseptin insanların bugün belki de geçmişte hiç örneği olmayan yeni fikir, yaşama ve eylem çeşitleri ortaya koymalarıyla kapsamı istikbale doğru genişleyen bir konsept olduğu ifade edilmektedir (Oğuz, 2011: 128-129; Özlem, 2000: 199).

İnsanların iç dünyalarını derinden etkileyen kültür, insanın hem içsel hem de toplumsal iletişimde yüksek bir öneme sahiptir. Kişiler bir kültürü benimsemekte ve bu kültürün temin ettiği etkilere göre hayatlarına yön kazandırmaktadırlar. Belli bir kültürün içinde yetişen kişilerin ilgili kültürün çeşitli özelliklerine bağlı olmak üzere kendilerine özgü bir üslup ve davranış tarzları bulunmaktadır. İnsanların bu üslup ve davranış tarzlarının oluşum ve gelişimlerinin temel noktasında kültürün önemli derecede etkisi vardır. Bundan dolayı kişiler arası ilişkilerde kayda değer bir konuma sahip olan kültürün unutulmaması ve yaşatılması gerektiği düşünülmektedir (Çılgınoğlu ve Çam, 2021b). Kültür, yaşanmaz ve yaşatılmaz ise unutulması kaçınılmazdır (Çam ve Avcı, 2021a: 125). Kişiler sahip oldukları kültürleri yitirmemelidirler. Zira yitirilen kültürün yeri hiçbir biçimde ve hiçbir zaman doldurulamazdır. Kişiler bir kültürden bağımsız olarak düşünülemez. Kültür, kişilerin özünü saptayan kayda değer bir etkidir. Kültürünü unutan bir kişinin aynı sürede benliğini de yitireceği düşünülmektedir (Çılgınoğlu ve Çam, 2021b).

4. Turizm

Turizm, insanların devamlı hayatlarını sürdürdükleri, geçimini temin ettikleri ve tüm zamanlarındaki ihtiyaçlarını sağladıkları alanların dışarısında yolculukları ve bu noktadaki alanlarda özellikle turizm işletmelerinin meydana getirdiği hizmet ve ürünleri talep edip kısa zamanlı konaklamalarından oluşan ilişki ve hallerin bütünüdür (Çam ve Çılgınoğlu, 2020a; Kozak vd., 2010).

Turizm, temel özellikleri bakımından sosyal bir hadisedir, psikolojik tatmin aracıdır, ekonomik faaliyet alanıdır, kültürel etkinliktir ve daha birçok alanda hareketlilik ortaya koyan yapıya sahiptir (İlban vd., 2011: 39'dan aktaran Akman Bilir, 2019: 118; Çam ve Çelik, 2022b: 23). Turizmin, sosyolojik, psikolojik, ekonomik, kültürel vb. gibi birden fazla konuda kayda değer etkileri görülmektedir.

Turizm, kişi temelli bir yapıya sahiptir. Turizm, kişi temelli bir yapıya sahip olduğundan ötürü birden fazla iktisadi, çevresel, dinsel, psikolojik, sosyolojik ve fiziksel olaydan basitçe etkilenebilmektedir (Çılgınoğlu ve Çam, 2021a). Turistik faaliyetlerin temin edilmesi, turizm sektörünün kişi odaklı yapısına bağlı olarak bireysel ilişkilerin yoğun olmasına neden olmaktadır. Turizmde hizmet temelli yapıya bağlı olarak, türlü kültüre sahip olan turistlerin, yerlilerin ve personelin bir arada bulunması mecburiyet halini almıştır (Öter, 2007; Pamukçu ve Çam, 2020). Bu mecburiyet de turizm alanında kültürel unsurlara daha çok önem verme durumunu gerekli kılmaktadır.

Turizm dendiği zaman akla ilk gelenlerden biri turisttir. Turizm faaliyet ve aktiviteleri turistlerin arzu ve gereksinimlerine göre biçimlendirilmektedir. Bir turist sadece iktisadi gelir kaynağı olarak düşünülmemelidir. Turistler söz konusu bölge veya yöreye iktisadi kazanç sağlarken aynı sürede de kültürel etkileşimin yaşanmasını sağlamakta, kültürler arası bilgi alışverişinin gerçekleşmesini sağlayarak kişileri bu hususta heyecanlı ve mutlu hissettirmektedirler (Çam ve Avcı, 2021b).

Günümüzde turistler bundan böyle kitlesel turizm hareketlerinden ziyade gidilen destinasyonların hayat biçimini, tarihini ve kültürlerini tanımak, yöreye özgü olan halleri deneyimlemek amacıyla yolculuk yapma eğilimindedirler. Turizm hareketlerinde geleneksel ve kültürel değerler önem arz etmektedir (Bilgin, 2018; Çam ve Çılgınoğlu, 2021; Sünnetçioğlu vd., 2012).

Turizm için günümüzde "Dünyanın en büyük endüstrisi, en büyük ekonomik etkinliğidir" denmektedir (Soykan, 1999: 67). Turizm sektörü, bugün dünya gayri safi hasılasının önemli bölümünü oluşturan ve yeryüzünde en hızlı gelişen sektörlerin başında gelmektedir (Dilber, 2007). Hızlı biçimde gelişim gösteren turizm sektörü hem istihdama hem de sermaye yatırıma

olan desteği açısından ulusal ekonomiler arasında ön sıralarda gelen sektörlerden biri konumundadır (Yamak vd., 2012: 205). Turizm mevcut sektörlerin kayda değer olanları arasında bulunmaktadır. Dünya üzerinde ve Türkiye’de turizm sayesinde yüksek miktarlarda gelirler sağlanmaktadır. Ülkeler kendi turizm potansiyelini etkili bir şekilde kullanarak ve bu kapsamda önemli gelişimler elde etmeyi arzu ederek ekonomisine canlılık katmayı amaçlamaktadır. Bu duruma ek olarak da, ülkeler aynı sürede turistik, tarihi, sosyal ve kültürel etkileşimler yaşamak istemektedir. Dolayısıyla turizm gerek ulusal gerekse de uluslararası çapta birçok açıdan önem arz etmektedir (Çam ve Çelik, 2022a: 38).

5. Dil ve Kültürleri Buluşturan Bir Olgu Olarak Turizm

Turizm için en kayda değer öğelerden biri olarak insanlar dikkat çekmektedir (Çam ve Çılınoğlu, 2020b). İnsanlar çeşitli dil ve kültürlerin etkisinde yetişmektedirler. Bu hal ise, insanların durum ya da olaylara karşı bakış perspektiflerini farklılaştırmakta, insanların kendilerine özgü bir karakteristik nitelik elde etmelerine katkı sağlamaktadır (Çam ve Çelik, 2021). Dolayısıyla da odak noktasını insanların oluşturduğu sektörlerde dil ve kültür unsurlarının büyük bir etkisi bulunmaktadır. Turizm, insanlar arası iletişim ve etkileşimin yoğun düzeyde görüldüğü sektörlerden biridir. Turizm sektöründe çalışanlar kendi ve turistler ile aralarında etkili bir biçimde iletişim kurabilmelidirler. Aynı durumun turistler için de geçerli olmasının turizm açısından önemli olacağı, iletişimden kaynaklı turistik problemlerin ortadan kalkacağı ya da etki bazlı olarak azalma göstereceği düşünülmektedir. Turizm sektöründe yabancı dil veya diller bilmenin büyük önemi vardır. Bu hal, turistlere uygun, onların memnuniyet ve sadakatlerini temin edici turistik ürün ve hizmetlerin sunumunun yapılması, turist kaynaklı ekonomik gelirin artması noktasında dolayısıyla da turizm gelişimi hususunda dikkat edilmesi gereken bir nokta olarak göze çarpmaktadır.

Turizm sektöründe çalışanların, aynı sektörde çalışan diğer çalışanlarla birlikte etkin ve eşgüdümlü olarak hareket etmelerinin temel noktasında dil kullanımını vardır. Turizm sektöründe personel istihdamı noktasında; yabancı dillere hâkim olma, kelimeleri herhangi bir yanlış anlaşılmaya mahal vermeden doğru olarak telaffuz etme, etkili ve sağlıklı iletişim kurabilme, jest ve mimik kullanımına önem verme ve bu konuya özen gösterme, yapıcı, uzlaşmacı ve sağduyulu olma, karpis yapmama ve tartışmacı tavır sergilememe kişiler arası ayırt edici ve önemli bir etki oluşturmaktadır.

Kültür, turizm olgusu açısından önemli olan ve etkin değerlendirildiği takdirde turist talebinin artmasını sağlayan bir unsurdur (Çam ve Avcı, 2020). Kültür geçmişten bugüne insanların yaşamlarını kayda değer miktarda etkilemektedir. Zira insanlar bir kültürün etki ettiği sosyal ortamların içerisinde yetişmektedirler. Bu hal de ister istemez insanların düşünce, duygu, davranış ve tutumlarının oluşmasında bir etki meydana getirmektedir. Kültürel öğelerin, insanların üzerinde oluşan sosyolojik ve psikolojik birtakım durum ya da olayların ortaya çıkmasında veya bunların seyrinin değişmesinde de etkili olduğu düşünülmektedir. Çeşitli etkenlere bağlı olmak üzere tarihi süreç içerisinde pek çok değişime maruz kalabilen kültürel öğeler, turizmin istikbalinin sağlam kültürel temellere dayandırılabilmesi için daima göz önünde bulundurulması icap eden bir konu olup, aynı zamanda da turizm arz ve talep potansiyelinin bir form kazanmasında etkilidir. Kültürel benzerlik ve farklılıklar, turizm etkinlik ve aktivitelerinin yer, zaman ve şekillerinin organize edilmesinde önemli bir belirleyici işlevi üstlenmektedir.

Somut ve soyut kültürel değerler, turizm açısından önemlidir. Somut ve soyut kültürel değerler, turistlerin birtakım istek ve ihtiyaçlarının tatmin edilmesinde önemli bir kaynak rolü üstlenmektedir. Bu kaynakların etkili ve cezbedici bir şekilde çeşitli turizm uygulamalarına adapte edilerek turistlerin turistik kaynak kullanımları aşamalarında önemli motivasyon sağlanmasına dikkat edilmesi gerekmektedir. Böylelikle turizm hareketlerinin daha çok yoğunlaşmasına bir ön ayak olunabileceği düşünülmektedir.

Kültür unsurunun ön planda olduğu bir turizm çeşidi (kültür turizmi) de bulunmaktadır. Bu turizm çeşidine katılım gösteren turist sayının fazla olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla kültür unsurunun kayda değer bir turistik çekicilik oluşturduğu ileri sürülmektedir. Gün geçtikçe farklılaşmaya uygun bir yapıya sahip olan kültür, bu potansiyelini akıp giden zamandan ve bireysel ve toplumsal istek ve ihtiyaçların değişiminden almaktadır. Bu noktadan hareketle de kültürel değişimlere uyum sağlamanın ve bununla ilgili faaliyetler yürütmenin turizm açısından önemi büyüktür.

Turizm paydaşlarının kendi aralarında iletişim kurmalarında dil unsuru önemli bir aracılık rolü oynamaktadır. Özellikle sözlü iletişimde önemli bir yeri bulunan dilin kullanımına dikkat edilmesi, turizm alanında sosyal iletişim ve işleyişin olumsuz etkilenmemesi için belirli bir oranda katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Kültür, dil kullanımını ve iletişimi etkilemekte ve bu durum da turist davranışları üzerinde önemli bir etki oluşturmaktadır. Kültürel faktörlerden yüksek seviyede etkilenen turist davranışlarının etkin şekilde saptanması ve buna ilişkin çeşitli sorunlara çözüm yollarının geliştirilmesi adına başta turizm sektörü personelinin turistik kabiliyet ve becerilerinin yeterli olması, bununla da yetinmeyip yeni yabancı diller öğrenmesi gerektiği düşünülmektedir. Turizm personeli tarafından yeni yabancı dillerin öğrenilmesi, milliyetlerine göre sınıflandırılan daha fazla türde turistlerin istek ve ihtiyaçlarının net olarak anlaşılabilir. Ancak bu durum gerçekleştirilirken de konuşulan kelimelerin ifade ettiği anlamlara ve yapılan jest ve mimiklere dikkat edilmesi gerekmektedir. Zira buna dikkat edilmezse birçok yanlış anlaşılmanın ve sosyolojik olumsuzlukların ortaya çıkması kaçınılmazdır.

Turizm konusunda kayda değer gelişmelerin sağlanabilmesi için kültürel ve sosyolojik durumların turistik etkilerinin iyi analiz edilmesi gerekmektedir. Turistik etkinlik ve aktiviteler organize edilirken kültürel ve sosyolojik etkileşimler yaşanmaktadır. Bu etkileşimlerin yaşanması, turizm hareketleri canlılığının devam etmesi bakımından önemli olarak görülmektedir. Turizmin toplumsal bir olay olması hasebiyle sektör çalışanlarının turistlerle iletişimlerinde görgü ve nezaket kurallarına yüksek derecede riayet etmeleri ve bir iletişim aracı olarak da dili en uygun ve en etkili biçimde kullanmaları önem taşımaktadır. Aksi takdirde ise turizm sektörü çalışanlarının görgü ve nezaket kurallarına uymamaları, etik, ahlaki, turistik ve daha birçok yönden olumsuz sonuçların açığa çıkmasını tetikleyeceği beklenirken; en uygun ve en etkili biçimde kullanıl(a)mayan dil, turist memnuniyetsizliğine, turistik talepte azalmaya dolayısıyla da turizm sektörünün bu durumdan olumsuz yönde etkilenmesine neden olması beklenmektedir.

Dil ve kültür, önemli bir turistik iletişim köprüsünün kurulmasına olanak sağlamaktadır. Kültür unsurları dile yansımakta, dil unsurları da kültürden beslenmektedir. Turizm hareketleri de bu unsurların oluşum ve etkileşiminden önemli seviyede etkilenmektedir.

6. Sonuç ve Öneriler

Kültür ağırlıklı toplumsal iletişim ve etkileşimlerin yoğun olarak görüldüğü çeşitli sektörler bulunmaktadır. Bu sektörlerden biri ise turizmdir. Turizmde dil ve kültür unsurları olabildiğince önemlidir. Bu önemin yapıtaşını yeterli ve etkili bir iletişim ortamı kurarak turistik istek ve ihtiyaçlarını etkin bir biçimde yerine getirilmesini sağlamak düşüncesi oluşturmaktadır.

Dil ve kültür unsurlarının karşılıklı olarak birbirini etkilediği ve birbirinden etkilendiği düşünülmekte olup, bu hal de turizm olgusu kapsamında etkin bir şekilde değerlendirilerek fırsata dönüştürülmesi gerekmektedir. Çaba yoğun bir sektör olarak ön plana çıkan turizmde dil ve kültür zenginlikleri ve karşılıklı olarak birbiriyle etkileşimlerinin göz önünde bulundurulması, turistik gelişim açısından önem arz eden bir konudur. Bu konuya turizm

paydaşları özellikle de turizm sektörü çalışanları tarafınca bir eğilim gösterilmesiyle sektörün gelişimine ve geleceğine ilişkin olumlu yönde etkilerin sağlanacağı düşünülmektedir.

Turizm hareketlerine pek çok yöre, bölge ve ülkeden pek çok sayıda yerli ve yabancı turist katılım göstermektedir. Bu turistlerde özellikle de yabancı turistlerde dil ve kültür farklılıkları göze çarpmakta ve bunlar turizm olgusuna yansımaktadır. Farklı uluslardan olan turistler ziyaret ettikleri turistik destinasyonlarda kendi dillerinde iletişim kurmak isteyebilmekte ve kültürel kaynaşma ortamı içerisinde kendi yerini almak isteyebilmektedirler. Bunlar olağan durumlardır. Bu durumların temelinde kültürel ve sosyolojik açılardan duyulan güçlü istek ya da ihtiyaçların yerine getirilerek aynı zamanda da turistik hareketlerde bulunmak istenmesidir. Turistler turistik hareketlerde bulunarak kendilerini mutlu ve huzurlu hissetmek isterken bir taraftan da kültürel tatmin ve arayış içerisinde olduklarıdır. Bu durum turistik açıdan kültür kavramının önemine vurgu yapmaktadır. Kültür kavramı da dil kavramıyla içli dışlıdır ve bu kavramların turizmle ilgili önemli bağlantısı bulunmaktadır. Ayrıca turistlerin yanı sıra diğer turizm paydaşlarının da birbirleri arasındaki iletişim ve etkileşimin sağlanmasında dil ve kültür faktörleri önemli bir rol oynamakta ve bunların da yine turizm olgusuna yansımaları bulunmaktadır. Dolayısıyla da turizm, dil ve kültür unsurlarının etkilerinin yoğun olarak hissedildiği bir olgu olarak insanların karşısına çıkmaktadır.

Dil kullanımı, turizm açısından yeterlilik ve etkililik bağlamında önem verilmesi gereken bir konudur. Bu konu, turist açısından ayrı, diğer turizm paydaşları açısından da önemlidir. Dil, yaşanan zamana ve insanların yaşam gerekliliklerine bağlı olmak üzere farklılaşabilen bir yapıya bürünebilmesi hasebiyle turist davranışlarının altında yatan nedenlerin, etkilerin ve sonuçların ifade edilmesi noktasında kayda değer olarak görülmektedir. Turistler tarafından turizm personelinin yabancı dil bilmelerinin öneminin büyük olduğu düşünülmektedir. Ayrıca turistik açıdan yoğun şekilde yararlanılan bir sosyal iletişim aracı olan dil, turistlerin kendilerini ifade etmeleri yönünden genel olarak önem ve gereklilik arz etmektedir. Dil hususu, diğer turizm paydaşları tarafınca da dikkat edilmesi gereken bir husus olarak ön plana çıkmaktadır. Çünkü turizm paydaşları arasında dil farklılıklarından dolayı yanlış anlaşılabilir düşünceler veya dil bilmemeden kaynaklanan iletişim kuramama problemleri turizm gelişimini sektöre uğratmakla beraber turistik açıdan da kötü bir izlenimin oluşmasına neden olmaktadır. Bu durumlara dikkat edilmesi, turizmin istikbali açısından önemlidir.

Kültür, turizm hareketlerinde yoğunluklu olarak belirleyici bir etken konumundadır. Kültür özellikle bir turizm çeşidine (kültür turizmi) katılım noktasında ana etken olarak görülmektedir.

Dil ve kültür unsurları turistik açıdan önem belirten unsurlardır. Bu unsurlara turizm sektörü yetkililerince dikkat edilmesi gerekmektedir. Dikkat edilen dil ve kültür unsurları turizm alanına gerek doğrudan gerekse de dolaylı olarak olumlu olarak yansıtacağı düşünülürken; dikkat edilmeyen dil ve kültür unsurlarının da turizm alanına gerek doğrudan gerekse de dolaylı olarak olumsuz olarak yansıtacağı düşünülmektedir.

Sonuç olarak; dil ve kültür unsurlarının turizmde yüksek düzeyde etkileri hissedilmekte, turizm paydaşları arasında özellikle de turistler ile turizm sektörü çalışanları arasında turistik iletişim ve etkileşimin yaşanmasında kayda değer bir rolü bulunmaktadır.

Çalışma sonucu itibarıyla şu öneriler verilmek istenmektedir:

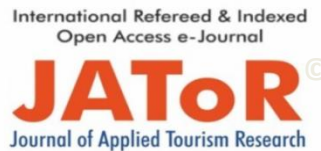
- Turizm paydaşları tarafınca yeterli ve etkili dil kullanımına daha fazla önem verilmesi gerekmektedir. Ayrıca da yabancı dil bilmeyen kişilerin turizm sektöründe çalışmalarına izin verilmemesi önerilmektedir.
- Turizm sektöründe faaliyet gösteren konaklama işletmelerinde çalışanların farklı turist kitlelerinin kültür yapılarıyla özellikle de hedefledikleri turist kitlelerinin kültür yapılarıyla ilgili temel ve/veya ileri seviyede olan bilgileri öğrenmeleri tavsiye edilmektedir. Bu durum, turistik ürün ve hizmet sunma, iletişim kurma, turistik istek ve ihtiyacı daha iyi anlayabilme noktasında sektör çalışanlarına kayda değer bir oranda katkı sağlayabilir.
- Turizm hizmeti veren işletmelerde kültürel yoğunluklu etkinlik ve aktivitelere turistik açıdan daha çok önem verilmesi ve bunu gerçekleştirirken de hiçbir tepkiye maruz kalmamaya azami derecede dikkat edilmesinde fayda görülmektedir. Çünkü bir kültürde herhangi bir düşünce ya da davranış olumlu veya normal karşılanabilirken; diğer kültürde ise olumsuz veya anormal karşılanabilmektedir. Turizm sektörü çalışanlarınca bu duruma dikkat edilmesinde kayda değer bir yarar vardır.
- Turistlerin tercihleri kültür ve dil faktörlerinden sıklıkla etkilenmektedir. Bu noktada ise kültür ve dil faktörlerinin turizm kapsamındaki potansiyel etkilerinin turizm sektöründe üst seviye çalışma pozisyonunda yer alan yetkililer tarafınca iyi ve etkin şekilde değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu halin, turizm tanıtımı ve pazarlaması üzerinde olumlu etkiler sağlayacağı tahmin edilmektedir.

Kaynakça

- Adair, J. (2006). Etkili İletişim. Yönetim Silahlarının En Önemlisi. (3. Baskı). Ö. Çolakoğlu (Çev.). İstanbul: Babıali Kültür Yayıncılığı.
- Akman Bilir, Y. (2019). Üçüncü Yaş Turizminde Psikolojik Temeller. Y. Mercan (Ed.). Multidisipliner Perspektiften Psikoloji içinde 115-134. Ankara: İksad Yayınevi.
- Arslanoğlu, İ. (t.y.). Kültür ve Medeniyet Kavramları.
- Aydın, S. ve Erdal, Y. S. (2009). Antropoloji. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi.
- Baba, C. (2020). Dil ve Mantık İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme. Eskiye, 40: 95-106. <https://doi.org/10.37697/eskiye.670492>.
- Baltaş, Z. ve Baltas, A. (2010). Bedenin Dili. (45. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Bilgin, S. (2018). Yiyecek içecek işletmelerinde yerel mutfak öğelerinin kullanımı ve sürdürülebilirlik açısından incelenmesi: İzmir örneği, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Condon, J. C. (1995). Kelimelerin Büyülü Dünyası (Anlambilim ve İletişim). M. Çiftkaya (Çev.). İstanbul.
- Çakır, M. (2010). Kültürlerarası İletişimin Bir Yönü: Özün Ötekileştirilerek Yabancılaştırılması. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 21(1): 75-84. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/atad/issue/16799/174500>.
- Çam, O. ve Avcı, M. (2020). Kastamonu İlinin 2018 Türk Dünyası Kültür Başkenti Olmasının, İldeki Etkinliklerin, Festivallerin Değerlendirilerek Halkın Bakış Açısının İrdelenmesi. 6. Uluslararası Türk Dünyası Turizm Sempozyumu, 1 Ekim 2020, Denizli: 142-156.
- Çam, O. ve Avcı, M. (2021a). Kastamonu İlinin 2018 Türk Dünyası Kültür Başkenti Olması ve Etkilerine İlişkin Halkın Bakış Açısı. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(2): 1247-1263.
- Çam, O. ve Avcı, M. (2021b). Schwartz Değerler Sistemi Kapsamında Turist Davranışlarının Değerlendirilmesi: İstanbul Örneği. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(3): 2037-2059.
- Çam, O. ve Çelik, C. (2021). İnanç Turizmi Etkinlikleri Kapsamında Bir Değerlendirme: Cadılar Bayramı. *Tourism and Recreation*, 3(2): 118-131. DOI: 10.53601/tourismandrecreation.973921.
- Çam, O. ve Çelik, C. (2022a). Evaluation of Bocuk Night within the Framework of Faith Tourism Events. *Journal of Applied Tourism Research*, 3(1): 37-56.
- Çam, O. ve Çelik, C. (2022b). Psikoloji, Sosyoloji ve Turizm Alanlarının Birbirleri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. *Kafdağı*, 7(1): 19-38. DOI: 10.51469/kafdağı.1060265.
- Çam, O. ve Çılgınoğlu, H. (2020a). Kastamonu İli Turizm Potansiyeli ve İnanç Turizminin Şehirdeki Yeri ve Önemi. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(1): 76-90.

- Çam, O. ve Çılgınoğlu, H. (2020b). İstanbul'da Gerçekleştirilen Terör Saldırıların İncelenerek Bu Destinasyonun İmajının Turistlerin Zihinlerinde Oluşturdukları Algıların Değerlendirilmesi. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(2): 271-283.
- Çam, O. ve Çılgınoğlu, H. (2021). Yöresel Mutfakların Gastronomi Turizmindeki Önemi: Kastamonu Mutfağı Örneği. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 6(1): 176-192.
- Çeçen, A. (1996). *Kültür ve Politika*. Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Çılgınoğlu, H. ve Çam, O. (2021a). Turizm Potansiyelinin Geliştirilmesinde Yerel Yönetimlerin Rolü ve Etkisi: Kastamonu Örneği. O. K. Yılmaz (Ed.). *Belediyelerin Genişleyen Ekosistemleri Üzerine Disiplinlerarası Çalışmalar içinde* 47-76. Ankara: Nobel Bilimsel Eserler.
- Çılgınoğlu, H. ve Çam, O. (2021b). Gastronomi Turizmi ve Kültür İlişkisi. S. Kılıç (Ed.). *Halkbilimi Bağlamında Türkiye'de Yeme-İçme Kültürü içinde* 135-166. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Dilber, İ. (2007). Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisi Üzerindeki Etkisinin Girdi-Çıktı Tablosu Yardımıyla Değerlendirilmesi. *Yönetim ve Ekonomi*, 14(2): 205-220.
- Eliot, T. S. (1981). *Kültür Üzerine Düşünceler*. S. Kantarcıoğlu (Çev.). Ankara.
- Erdem, O. (2009). *Duygusal İletişim ve Beden Dili*. İstanbul: Yakamoz Yayınları.
- Erdentuğ, N. (1981). Kültür nedir? *Milli Kültür Dergisi*, 3(6).
- Güngör, E. (1980). *Kültür Değişmesi ve Milliyetçilik*. İstanbul.
- Güvenç, B. (2002). *İnsan ve Kültür*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- İlgaz Yıldırım, B. ve Şahin, D. (2018). Akdeniz Ülkelerinde Turizm Gelirleri ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Bootstrap Panel Nedensellik Testi. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(16): 73-83. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/yalovasosbil/issue/37841/427298>.
- Kerimoğlu, C. (2014). *Genel Dilbilime Giriş*. (1. Baskı). Ankara: Pegem Akademi. ISBN: 978-605-364-689-1.
- Kozak, N., Kozak, M. A. ve Kozak, M. (2010). *Genel Turizm İlkeler - Kavramlar*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Oğuz, E. S. (2011). Toplum Bilimlerinde Kültür Kavramı. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 28(2): 123-139.
- Öter, Z. (2007). Turist Rehberliğinde Etik. Ö. Güzel, V. Altıntaş ve İ. Şahin (Eds.). *Turist Rehberliği Araştırmaları içinde* 101-121. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Özakupmar, Y. (1999). *İslam Medeniyeti ve Türk Kültürü*. İstanbul.
- Özlem, D. (2000). *Kültür Bilimleri ve Kültür Felsefesi*. İstanbul: İnkılap.
- Pamukçu, H. ve Çam, O. (2020). Turizm ve Etik. S. G. Güneş ve S. Özdemir Akgül (Eds.). *Sorumlu Turizm içinde* 281-302. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

- Sancak, S. (2018). Türk Mutfak Kültürü Hatay'ın Gastronomi Şehri Olarak Değerlendirilmesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Sandıkçıoğlu, T. (2016). Türk mutfağının tarihsel gelişimi. A. D. Arkan (Ed.). Türk Mutfak Kültürü içinde 2-21. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Schulz von Thun, F. (1981). Miteinander Reden 1. Störungen Und Klärungen. All-Gemeine Psychologie Der Kommunikation. Reinbek bei Hamburg: Rowohlt Taschenbuch Verlag.
- Sevimli, Y. ve Sönmezdağ, A. S. (2017). Özel Gün Tatlıları: Kültür Turizmi Açısından Önemi. Uluslararası Kırsal Turizm ve Kalkınma Dergisi (IRTAD), 1(2): 18-28.
- Soykan, F. (1999). Doğal Çevre ve Kırsal Kültürle Bütünleşen Bir Turizm Türü: Kırsal Turizm. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 10(1): 67-75.
- Sünnetçioğlu, S., Can, A. ve Durlu Özkaya, F. (2012). Yavaş Turizmde Coğrafi İşaretlemenin Önemi. 13. Ulusal Turizm Kongresi, 6-9 Aralık 2012, Antalya: 953-962.
- UNESCO. (1982). Mexico City Declaration on Cultural Policies. http://portal.unesco.org/culture/en/files/12762/11295421661mexico_en.pdf/mexico_en.pdf
- Uygur, N. (1996). Kültür Kuramı. İstanbul.
- Zuntaş, A. (2013). Etkili İletişim: Anlatabilmek ve Anlayabilmek. Kastamonu Eğitim Dergisi, 21(1): 11-30.
- Woodburry, A. C. (2017). Tehlikedeki Dil Nedir? T. Taşova (Çev.). Journal of Endangered Language: 67-70.
- Yamak, N., Tanrıöver, B. ve Güneysu, F. (2012). Turizm-Ekonomik Büyüme İlişkisi: Sektör Bazında Bir İnceleme. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 26(2): 205-220. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/atauniiibd/issue/2705/35716>.
- Yazoğlu, R. (2005). Dil-Kültür İlişkisi. Muhafazakâr Düşünce, 2(5): 123-143.

© Copyright of Journal of Applied Tourism Research is the property of University of Applied Sciences Tourism Faculty and its content may not be copied or e-mailed to multiple sites or posted to a listserv without the copyright holder's express written permission. However, users may print, download, or email articles for individual use.